

Foto Jeike Wullms

REVITALISATIE THEATERHOTEL DE ORANJERIE ROERMOND

NIEUW BEGIN NA 50 JAAR!

Theaterhotel de Oranjerie in Roermond heeft al een flinke geschiedenis, maar heeft na vijftig jaar nu een fikse metamorfose ondergaan. Op uitnodiging van Controllux en Audio Acoustics zagen we met eigen ogen wat de revitalisatie van het Theaterhotel betekend heeft op het gebied van licht-, geluid- en beeldtechniek.

Tekst: Henk Hendriks

In 1995 werd Cees Polman van het Van der Valk-concern benaderd door de gemeente Roermond voor een eventuele privatisering van Cultureel centrum de Oranjerie. Het theater was toe aan vernieuwing. De uiteindelijke overname in 1996 had veel voeten in de aarde. Het was controversieel, een hotelketen die een theater overnam. Het theater was noodlijdend en de gemeente wilde de kosten niet langer op zich nemen. Van der Valk bood de oplossing; een afspraak om voor 25 jaar het theater zonder subsidie draaiende te houden.

Met deze privatisering ontstond een bijzondere, unieke en vruchtbare samenwerking. In 2018 kwam het einde van de afspraken langzaam in zicht en was het tijd om de balans op te maken. Hoewel Van der Valk het theater na de overname grondig had gerenoveerd, was de zaal inmiddels zwaar verouderd. Qua techniek en luchtvoorziening, maar ook qua akoestiek. Een groot deel was nog identiek aan de zaal ten tijde van de opening in 1973. Conclusie: de zaal was niet meer toereikend om nog eens vele jaren mee te gaan, hoe mooi deze er ook uitzag. Na jaren van

HET LICHT IN DE ORANJERIE

- 6x Robe Robin T1 Profile
- 6x Robe Robin Spider
- 18x Robe Robin LEDBeam 150 FWG RGBA
- 16x Robe Robin T11 Profile
- 16x Robe Robin T11 PC
- 16x Robe Robin iBar 15
- 40x Chauvet Ovation Reve E-3 zoom
- 10x Queled QR-530 14x10w RGBWA ledpar IP67
- 24x CLF HERA RGBWAUV LED-par IP65 30°

- 1x MA Lighting grandMA3 Light incl. MA flightcase
- 2x HP Switch 24ch PoE
- 1x MA GMA3 onPC Rackunit
- 1x MA GMA3 onPC 4port Node 4K
- 1x Visual Productions B-Station2 Wall Controller
- 1x iPad voor remote controle
- 2x wifi access points

- 3x ELC dmXLAN node8GBX TFT, 8 poorten FI
- 6x ELC 19" Splitter 2 In 10 Out RDM Fully Isolated
- 12x ELC dmXLAN node3: Truss mount 3x UIT, POE, FI

- 2x PLS Master 12ch dimmer in Skylite flightcase

- Set bekabeling
- Transportkarren

voorbereiding, plannen, onderhandelen en concessies ging op 7 juni 2022 de spreekwoordelijke schop in de grond. Of liever gezegd: de theaterstoelen eruit en gestript tot op het beton.

BREDER INZETBAAR

Een project waarover veel valt te vertellen en dus gingen we graag in op de uitnodiging van Controllux en Audio Acoustics om te komen kijken in Roermond. Daar gaan we in gesprek met Lars Schmitz (Hoofd Theater- en Evenemententechniek bij Theaterhotel de Oranjerie), Jeroen van Aalst (Controllux) en Jeroen Knol (Audio Acoustics). Als hoofd techniek is Lars Schmitz verantwoordelijk voor de technische inrichting van zowel theater als hotel. Tijdens de voorbereiding en planontwikkeling is gebruikgemaakt van advisering, maar de uitvoering is uiteindelijk in eigen beheer gedaan. Enerzijds doordat er veel interne expertise was, maar ook om efficiënt en flexibel te kunnen opereren. "Het was in ieder geval belangrijk om de zaal multifunctioneel in te richten op een

manier die ook akoestisch verantwoord is", legt Schmitz uit. "Er is gekozen om de voorste twaalf rijen te voorzien van rijliften, waardoor de zaal breder inzetbaar is, met name voor de concerten van het nieuwe poppodium. Ook vindt hier bijvoorbeeld jaarlijks een boksgala plaats van plaatselijke ondernemers. Nu de boksring direct geplaatst kan worden, is het niet meer nodig een grote layheropstelling te bouwen."

De rijliften zijn door StaPoTech dubbellaags uitgevoerd, waardoor ruimte ontstaat voor de opslag van de stoelen. Daardoor kan snel geschakeld worden tussen een theateropstelling en een vlakke vloer. In die laatste setting kunnen tussen de 1900 en 2500 bezoekers ontvangen worden. De grootste uitdaging zat 'm in de diepte van de put, die niet overal hetzelfde is. "Het voorste gedeelte is een stuk dieper dan de andere rijen. Daardoor was het een uitdaging dit stabiel te krijgen en te zorgen voor voldoende geleiding", vertelt Schmitz. "Daarnaast was ook de vorm

van de lift een uitdaging, omdat alles rond was. Dat zorgde ervoor dat iedere rij een andere radius had en hierdoor is geen enkel stuk uiteindelijk hetzelfde." Naast de rijliften heeft StaPoTech ook de nieuwe rechte loopbruggen geleverd ter vervanging van de halve ronde brug in de oude zaal, indertijd nog geleverd door de oprichter van het vijftig jaar oude bedrijf. De keuze voor de rechte brug is een praktische omdat men er drie in plaats van één kan plaatsen, met daartussen kraanbanen met takels. Hierdoor ontstonden er veel meer mogelijkheden dan voorheen.

AKOESTIEK

Wat betreft de akoestische inrichting was er samspraak met Cees Mulder van Kahle Acoustics uit Brussel. Samen met hem is de vormgeving van de zaal bepaald, waarmee een zichtbare stempel is gedrukt op hoe de zaal eruit kwam te zien. Er zijn verschillende oplossingen gerealiseerd om ervoor te zorgen dat het geluid bij vele verschillende voorstellingen goed is. De wanden zijn in >

JB-Lighting P9 Spot

€90,00

HUURPRIJS PER DAG

BEAMSPOT

- 330W witte led
- 15.000 lumen
- CRI ≥ 70
- 3,4° - 54° zoombereik
- 29 dB(A)
- 17 kg

JB-Lighting P12 Profiel HC

€165,00

HUURPRIJS PER DAG

PROFIELSPOT

- 640W witte led
- 19.000 lumen
- CRI ≥ 90
- 5,7° - 60° zoombereik
- 29 dB(A)
- 23 kg

JB-Lighting P18 Profiel HP

€225,00

HUURPRIJS PER DAG

PROFIELSPOT

- 1.100W witte led
- 40.000 lumen
- CRI ≥ 70
- 6,5° - 54° zoombereik
- 29 dB(A)
- 32 kg

PEITSMAN ROTTERDAM

Innsbruckweg 97
3047 AG Rotterdam

+31 (0)10 414 7527
rotterdam@peitsman.com

www.peitsman.com/rotterdam

PEITSMAN UTRECHT

Zonnebaan 42
3542 EG Utrecht

+31 (0)30 666 5258
utrecht@peitsman.com

www.peitsman.com/utrecht

PEITSMAN ZWOLLE

Conradstraat 4B
8013 RN Zwolle

+31 (0)38 200 1543
zwolle@peitsman.com

www.peitsman.com/zwolle

combinatie met de onderzijde van de zijbruggen geplaatst, zodat het geluid van het podium naar het publiek wordt geleid. Verder zijn er reflecterende vlakken met welvingen aangebracht in de zaal om deze te laten leven. De variabiliteit in de akoestiek wordt hoofdzakelijk aangepast middels een elektroakoestisch systeem. De inrichting hiervan is gerealiseerd door Audio Acoustics, waarover verderop in dit artikel meer. Bij de verbouwing was een van de uitgangspunten dat voor harmonieën, fanfares en kamerorkesten de akoestiek goed moest zijn en daarom is er gekozen om dit uitvoerig te testen. In Limburg zijn veel van deze groepen en deze zullen veelvuldig gebruik maken van het theater. Voor de test waren in totaal twaalf aanmeldingen, wat uitzonderlijk veel is. Cees Mulder was dan ook verbaasd hierover, omdat meestal echt gezocht moet worden naar gezelschappen. Uiteindelijk is met vier groepen getest en waren de reacties enthousiast, vooral bij dirigenten en orkestleiders.

AUDIO

Het onderwerp akoestiek vormt voor Jeroen Knol (Audio Acoustics) een mooi bruggetje om te vertellen over de

AUDIO IN DE ORANJERIE

Merk	Type	Aantal	Tbv.
Adamson	S10	20	Main PA
Adamson	S119	4	Main PA
Adamson	S10P	2	Main PA
Adamson	IS5C	4	Main PA
Lab Gruppen	D120	5	Main PA
Lab Gruppen	D40	1	Main PA
Lab Gruppen	D10	2	Main PA
Dolby Lake	LM44	2	Main PA
Adamson	Point 8	40	Electro akoestiek/Immersive
Biamp	CM30DTD	9	Electro akoestiek/Immersive
Lab Gruppen	D20	10	Electro akoestiek/Immersive
Lab Gruppen	D10	1	Electro akoestiek/Immersive
Audio technica	AT4022	40	Electro akoestiek/Immersive
Adamson	Flecthermachine	1	Immersive
Biamp	Tesira server I/O	1	Electro akoestiek/main matrix
Biamp	Tesira DAN AI	1	Foyer/Hal
Luminex	Gigacore 26I	2	
Luminex	Gigacore 12	1	
Lab Gruppen	D20	1	Omroep backstage
Lab Gruppen	FAD1202	1	Omroep backstage
Lab Gruppen	FAD 2402	1	Omroep backstage
Frenetik	Spik 5 POE	8	Kleedkamers
Biamp	Kubo 5T	7	Gangen backstage
Biamp	DX-IC6	26	Foyers
Biamp	CM20DTS	8	Toiletten
Biamp	Tec-X 1000	12	Control
Auvitran	Bob AE8io	2	Analoge I/O
Auvitran	AV-wall DT4i	2	Analoge I/O
Auvitran	AV-wall DT4o	2	Analoge I/O
Biamp	DX-IC10	17	Hal achtergrondmuziek
Biamp	DX-IC10 SUB	10	Hal achtergrondmuziek
Biamp	DX-IC6	23	Hal achtergrondmuziek
Biamp	CM60DTD	14	Hal achtergrondmuziek
Biamp	DX-IC4LP	4	Hal achtergrondmuziek
Lab Gruppen	D120	1	Hal achtergrondmuziek
Lab Gruppen	D40	1	Hal achtergrondmuziek
Lab Gruppen	FAD 2402	2	Hal achtergrondmuziek
Infra point to point lijnen	1500		
Aantal connectoren	3000		
Bekabeling	60km		

audiosystemen in De Oranjerie. “Het is echt een bijzonder systeem geworden. In Nederland zijn zulke systemen op één hand te tellen”, vertelt hij met gepaste trots. In de zaal was reeds een Adamson line array aanwezig, deze is verder uitgebouwd. Naast deze frontale voorziening is een elektroakoestisch systeem gerealiseerd, bestaande uit veertig stuks Adamson Point 8, geplaatst op de bruggen, zijwanden en achterwanden. “Tussen de brug-

gen hangen veertig microfoons die corresponderen met alle speakers in de ruimte t.b.v. van de elektroakoestiek. Tevens kunnen ze nu softwarematig objectbased mixen, waarbij ze klaar voor de toekomst.” Het bijzondere aan deze opzet is dat men zowel met elektroakoestiek als immersive audio tegelijk kan werken, legt Knol uit: “Dit alles gaat via veertig kanalen surround, twintig in de zijwanden, twaalf in de plafonds en acht in de achter- ➤

Aukes

THEATER
TECHNIEK
VERKOOP

CUE 2024 Stand 1.300

ChamSys

ChamSys GeNetix nodes
2, 5 en 10 poorts nodes
Naadloze integratie met MagicQ systemen
MIDI en LTC support

EUROTRUSS

+SWISSON

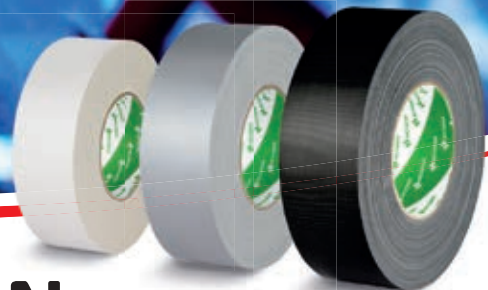
SMOKE FACTORY

FOG AND HAZE GENERATORS

Hogeweyselaan 181 | 1382 JL Weesp | 020-4624992 | sales@aukes.nl | www.aukes.nl

Nichiban wenst jullie een goed en gezond 2024

NICHIBAN

wand. Dit valt in de toekomst frontaal uit te breiden met zeven kanalen waarvan er nu al drie aanwezig zijn.”

KABELS

Het geluidssysteem is integraal ingericht voor alle ruimten in de Oranjerie. Dus zowel voor hotel als voor het theater. “Om de authenticiteit van de entree en foyer te bewaren is ervoor gekozen om op een haast onzichtbare manier luidsprekers van Biamp in de plafonds te plaatsen”, vertelt Knol. “In totaal 77 stuks en ook de server/audiomatrix, met bijbehorende controlpanels zijn door Biamp geleverd.” Naast de audio is tevens de infrastructuur van in totaal zestig kilometer bekabeling gerealiseerd door Audio Acoustics. “Dat is tien kilometer minder dan op voorhand gepland”, geeft Knol aan. “Deze besparing werd gerealiseerd doordat we in eigen beheer snel konden schakelen. Tijdens een bouwoverleg werd gevraagd waarom deze hoeveelheid bekabeling nodig was. Hierbij werd aangegeven dat de kabels vanuit de kelder naar de toren moesten, waarop werd voorgesteld om de patchkasten niet in de kelder te plaatsen, maar in een kantoorruimte.”

MER

Mooie aanleiding om een bezoek te brengen aan de MER, zoals de serverruimte wordt genoemd. Letterlijk de plek waar alles bij elkaar komt. In totaal zijn er 2500 point to point aansluitingen in het gebouw, volledig steady in gebruik. Naast licht en geluid ook video en intercom met een heldere en duidelijke adressering. In totaal staan in deze ruimte zeven kasten, waarvan twee voor ICT, drie voor de audiosystemen en eenje voor licht. Het beveiligingssysteem is hierin niet opgenomen. In het kader van de huidige regelgeving (het feit dat het met het hotel gaat over een ‘klasse A’) is dat nog niet toegestaan. Wel wordt via de mute aansluiting van de brandweer alles direct uitgeschakeld als het nodig is, zodat er alleen communicatie is via de veiligheidskanalen. “We zijn trots op het systeem”, geeft Knol nog eens aan. “Het is maatwerk en daarmee echt uniek.”

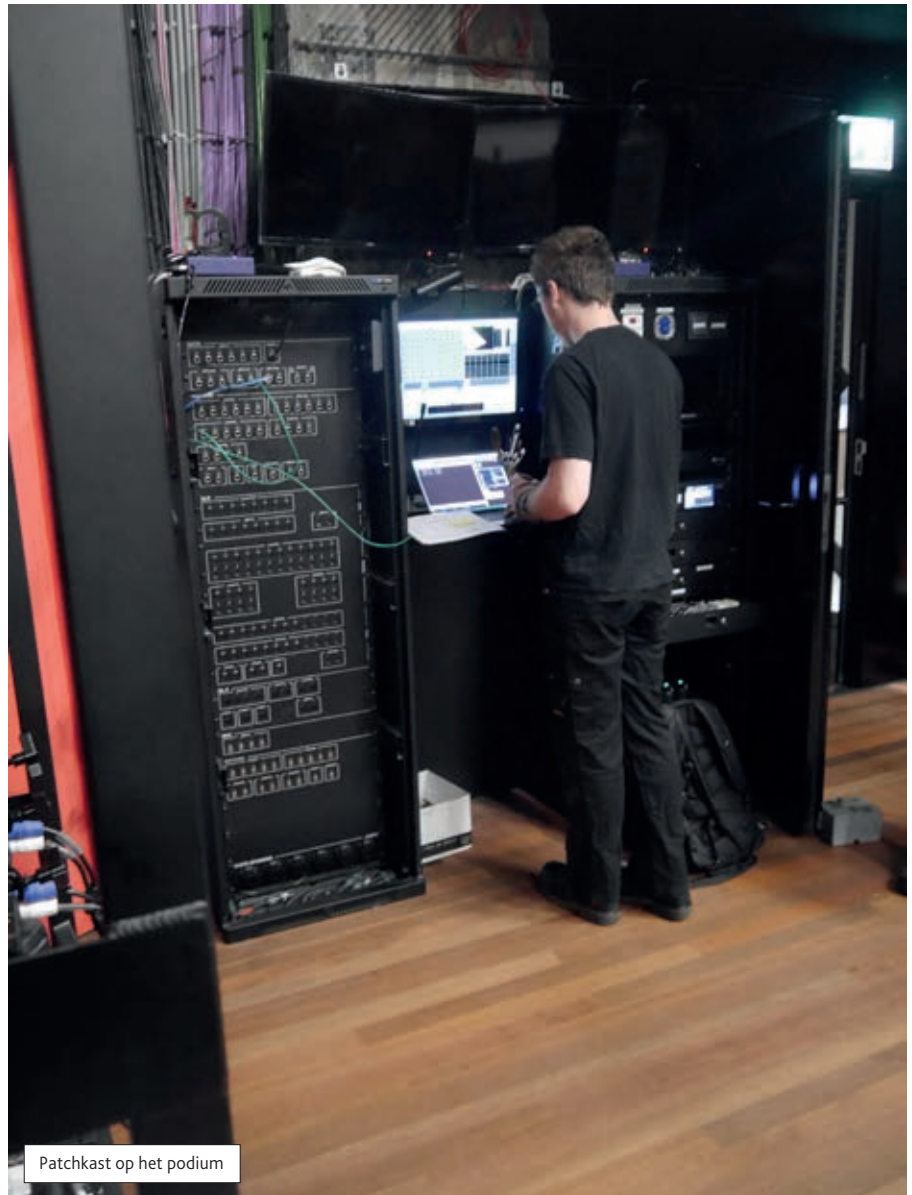
LICHT

Kijkend naar de lichtkast is dat voor Jeroen van Aalst de aanleiding om in te

gaan op het theaterlicht. In de patchkast oogt het minder spectaculair dan in de kasten van audio. Het betreft hier separaat het theaterlicht. Van Aalst geeft aan dat ze een pakket hebben aangeboden (zie kader ‘Het licht in De Oranjerie’, red.) dat opgaat voor een dergelijk theater op basis van de bruggen in de zaal en de trekken op het podium. “Gaandeweg het proces van aanbesteding zijn er op basis van drie testrondes keuzes gemaakt op basis van een praktische insteek, budget en kwaliteit”, legt hij uit. “Vandaar dat er een diversiteit is van merken, maar wel allemaal op basis van goede kwaliteit.” Lars Schmitz: “We hebben bijvoorbeeld voor de Robe T1 Profile gekozen vanwege het aanwezige mes-

senpakket. In het portaal is verder een beperkt aantal moving heads geplaatst, er is voornamelijk gekozen voor statische led-armaturen. En wat betreft de infrastructuur is gekozen voor ELC op basis van support en stabiliteit.”

Al met al was de revitalisatie van dit theater, uitgaande van het bestaande casco van de zaal en de verbinding met het hotel, een gigantische operatie. Over het hele proces is ook uitgebreid te lezen in het bouwblog dat is bijgehouden op de website van De Oranjerie (www.theaterroermond.nl). Een mooi verslag van een stevig traject met een schitterend eindresultaat. <

Patchkast op het podium